

**Цацарин В.В.,  
старший преподаватель**

Тэматыка семінарскіх заняткаў па дысцыпліне “Гісторыя Беларусі Новага часу” для спецыяльнасці “Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)” 2 курс  
2 семестр 2022/2023 н.г.

**Тэма 1.** Сельская гаспадарка ў першай палове XIX ст.

- 1 Разлажэнне феадальна-прыгонніцкага ладу і фарміраванне капіталістычных адносін
- 2 Крызіс паншчыннай гаспадаркі і спробы яе рацыяналізацыі
- 3 Сялянскі рух у Беларусі ў першай палове XIX ст.

*Літаратура:*

Белоруссия в эпоху феодализма: Сб. док. и материалов: В 4 т. – Т. 3: / Сост. кандидаты ист. наук В. В. Чепко и В. В. Шатилло. – Минск: Наука и техника, 1961. – 625 с.

Белоруссия в эпоху феодализма: Сб. док. и материалов: В 4 т. – Т. 4: / Сост. кандидаты ист. наук В. В. Чепко и В. В. Шатилло. – Минск: Наука и техника, 1979. – 376 с.

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Гісторыя сялянства Беларусі. У 3 т. Т. 1. Гісторыя сялянства Беларусі ад старажытнасці да 1861 г. / Я.К. Анішчанка, Г.Я. Галенчанка, В.Ф. Голубеў [і інш.]; пад рэд. В.І. Мясешкі [і інш.]. – Мінск : Беларускае навука, 1997. – 431 с.

Довнар-Запольский, М. В. История Белоруссии / М. В. Довнар-Запольский .– Минск : Беларусь, 2016.

Люты, А.М. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XVIII – першай палове XIX стагоддзя / А.М. Люты. – Мінск : Бел. гос. пед. ун-т, 2004

Эканамічная гісторыя Беларусі / пад рэд. В.І. Галубовіча. – Мінск: Экаперспектыва, 1999.

**Тэма 2.** Структура і формы арганізацыі прамысловай вытворчасці ў першай палове XIX ст.

- 1 Структура і формы арганізацыі прамысловай вытворчасці. Пачатак прамысловага перавароту.
- 2 Шляхі зносін і гандаль у Беларусі.

### 3 Узрастанне ролі гарадоў і мястэчак.

#### *Літаратура:*

- Белоруссия в эпоху феодализма: Сб. док. и материалов: В 4 т. – Т. 3: / Сост. кандидаты ист. наук В. В. Чепко и В. В. Шатилло. – Минск: Наука и техника, 1961. – 625 с.
- Довнар-Запольский, М. В. История Белоруссии / М. В. Довнар-Запольский. – Минск : Беларусь, 2016.
- История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.
- Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.
- Болбас, М.Ф. Развитие промышленности в Белоруссии (1795-1861 гг.) / М. Ф. Болбас. – Минск: Наука и техника АН БССР, 1966.
- Люты, А.М. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XVIII – першай палове XIX стагоддзя / А.М. Люты. – Мінск : Бел. гос. пед. ун-т, 2004
- Лютый, А.М. Социально-экономическое развитие городов Белоруссии в конце XVIII – первой половине XIX века. / А.М. Лютый. – Минск: Наука и техника, 1987
- Чепко, В.В. Города Белоруссии в первой половине XIX века. Экономическое развитие / В.В. Чепко. – Минск : Изд-во БГУ, 1981
- Эканамічная гісторыя Беларусі / пад рэд. В.І. Галубовіча. – Мінск: Экаперспектыва, 1999.

#### **Тэма 3. Вайна 1812 г. і Беларусь**

- 1 Расійска-французскія адносіны і палітычная сітуацыя ў заходніх губернях напярэдадні вайны.
- 2 Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі летам 1812 г. і палітыка французскіх улад.
- 3 Адносіны насельніцтва да вайны і яго удзел у баявых дзеяннях.
- 4 Ваенныя дзеянні восенню 1812 г. і выгнанне французаў. Вынікі вайны для Беларусі.

#### *Літаратура:*

- Белоруссия в эпоху феодализма: Сб. док. и материалов: В 4 т. – Т. 4: / Сост. кандидаты ист. наук В. В. Чепко и В. В. Шатилло. – Минск: Наука и техника, 1979. – 376 с.
- История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Беларусь и война 1812 года: Сборник документов. – Минск: Беларусь, 2011  
Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

Тарле, Е.В. Нашествие Наполеона на Россию / Е.В. Тарле. – М.: Воениздат, 1992.

#### **Тэма 4.** Урадавая палітыка і грамадска-палітычнае развіццё ў першай палове XIX ст.

1 Канфесіянальная палітыка.

2 Тайныя таварыствы вучнёўскай моладзі і іх дзейнасць.

3 Шляхецкае паўстанне 1830–1831 гг.

4 Этнаграфічнае вывучэнне беларусаў у першай палове XIX ст.

#### *Літаратура:*

Белоруссия в эпоху феодализма: Сб. док. и материалов: В 4 т. – Т. 4: / Сост. кандидаты ист. наук В. В. Чепко и В. В. Шатилло. – Минск: Наука и техника, 1979. – 376 с.

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Гарбачова В.В. Паўстанне 1830–1831 гадоў на Беларусі. – Мінск: БДУ, 2001.

Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

Луговцова, С.Л. Политика российского самодержавия по отношению к дворянству Белоруссии в конце XVIII – первой половине XIX века / С.Л. Луговцова. – Минск : Бел. гос. пед. ун-т, 1999

Лыч, Л. Уніяцкая царква Беларусі: этнакультурны аспект / Л.М.Лыч. — Мінск: «Кнігазбор», 2011

Марозава, С.В. Уніяцкая царква ў этнакультурным развіцці Беларусі (1596–1839 гг.) / С.В. Марозава. — Гродна : ГрДУ, 2001.

Соколова, М.А. Общественное движение на территории Беларуси (XIX – начало XX в.) / М.А.Соколова. – Минск: Беларус. навука, 2011

Швед, В.В. Паміж Польшчай і Расіяй: Грамадска-палітычнае жыццё на землях Беларусі (1772–1863) / В.В. Швед. – Гродна : ГрДУ, 2001.

#### **Тэма 5.** Культура Беларусі ў першай палове XIX ст. Ад асветніцтва да рамантызму

- 1 Сацыяльная структура культуры Беларусі і ўплыў на яе польскай і рускай культур.
- 2 Развіццё асветы і навукі.
- 3 Выяўленчае мастацтва.
- 4 Архітэктура і горадабудаўніцтва.

*Літаратура:*

Белоруссия в эпоху феодализма: Сб. док. и материалов: В 4 т. – Т. 4: / Сост. кандидаты ист. наук В. В. Чепко и В. В. Шатилло. – Минск: Наука и техника, 1979. – 376 с.

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Канфесіі на Беларусі (канец XVIII–XX ст.). / В.В.Грыгор'ева, У.М.Завальнюк, У.І.Навіцкі. – Мінск: ВП „Экаперспектыва“, 1998

Канфесійны фактар у сацыяльным развіцці Беларусі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / В.В. Яноўская. – Мінск : Беларуская навука, 2015.

**Тэма 6.** Адмена прыгоннага права ў Беларусі. Буржуазныя рэформы 60-70 гг. XIX ст.

1 Адмена прыгоннага права. Змены ў рэалізацыі рэформы, звязаныя з паўстаннем 1863 г.

2 Буржуазныя рэформы 1860–1870-х гг. і асаблівасці рэалізацыі ў Беларусі. Значэнне рэформ.

3 Контррэформы і іх вынікі.

*Літаратура:*

Белоруссия в эпоху капитализма: сборник документов и материалов. Т. 1. Развитие капитализма в сельском хозяйстве Белоруссии. – Минск: Наука и техника, 1983. – 272 с.

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Революционный подъем в Литве и Белоруссии в 1861–1862 гг.: Сб. док. – М., Наука, 1964.

Каханоўскі, А. Г. Сацыяльная трансфармацыя беларускага грамадства (1861-1914 гг. ) / А. Г. Каханоўскі. Мінск : БДУ, 2013

## **Тэма 7. Сельская гаспадарка Беларусі ў 60-90 гг. XIX ст.**

- 1 Памешчыцкае і сялянскае землеўладанне, рост бессаслоўнай зямельнай уласнасці.
- 2 Аграрны крызіс 80-х гг. XIX ст. і змены ў спецыялізацыі сельскай гаспадаркі Беларусі.
- 3 Сацыяльнае расслаенне сялянства і фарміраванне аграрнай буржуазіі.

### *Літаратура:*

- Белоруссия в эпоху капитализма: сборник документов и материалов. Т. 1. Развитие капитализма в сельском хозяйстве Белоруссии. – Минск: Наука и техника, 1983. – 272 с.
- История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.
- Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.
- Гісторыя сялянства Беларусі. У 3 т. Т. 1. Гісторыя сялянства Беларусі ад старажытнасці да 1861 г. / Я.К. Анішчанка, Г.Я. Галенчанка, В.Ф. Голубеў [і інш.]; пад рэд. В.І. Мясешкі [і інш.]. – Мінск : Беларускае навука, 1997. – 431 с.
- Довнар-Запольский, М. В. История Белоруссии / М. В. Довнар-Запольский .– Минск : Беларусь, 2016.
- Революционный подъем в Литве и Белоруссии в 1861–1862 гг.: Сб. док. – М., Наука, 1964.
- Каханоўскі, А. Г. Сацыяльная трансфармацыя беларускага грамадства (1861-1914 гг. ) / А. Г. Каханоўскі. Мінск : БДУ, 2013
- Крук, У.П. Сялянскі рух на Беларусі. 1864–1900. / У. П. Крук. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993.
- Липинский, Л. П. Развитие капитализма в сельском хозяйстве Белоруссии (вторая половина XIX века) / Л. П. Липинский. – Минск: Наука и техника, 1971
- Эканамічная гісторыя Беларусі / пад рэд. В.І. Галубовіча. – Мінск: Экаперспектыва, 1999.

## **Тэма 8. Прамысловасць і гарады Беларусі ў другой палове XIX ст.**

- 1 Спецыялізацыя прамысловасці і яе галіновая структура ў перыяд прамысловай рэвалюцыі.
- 2 Рост гарадоў. Мясцішкі.
- 3 Фарміраванне класа наёмных рабочых і гандлёва-прамысловай буржуазіі
- 4 Транспарт, гандаль.

### *Літаратура:*

Белоруссия в эпоху капитализма: Т. 2. Развитие капитализма в промышленности, положение промышленных рабочих и рабочее движение в Белоруссии, 1861-1900. – Минск: Наука и техника, 1983. – 342 с.

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Довнар-Запольский, М. В. История Белоруссии / М. В. Довнар-Запольский. – Минск : Беларусь, 2016.

Болбас, М.Ф. Промышленность Белоруссии, 1860—1900 / М. Ф. Болбас. - Минск : Издательство БГУ, 1978

Болбас, М.Ф. Развитие промышленности в Белоруссии (1795-1861 гг.) / М. Ф. Болбас. – Минск: Наука и техника АН БССР, 1966.

Каханоўскі, А. Г. Сацыяльная трансфармацыя беларускага грамадства (1861-1914 гг. ) / А. Г. Каханоўскі. Мінск : БДУ, 2013

Шыбека, З. В. Гароды Беларусі : (60-я гады XIX – пачатак XX стагоддзяў) / З. Шыбека. – Мінск : ЭўроФорум, 1997.

Эканамічная гісторыя Беларусі / пад рэд. В.І. Галубовіча. – Мінск: Экаперспектыва, 1999.

### Тэма 9. Паўстанне 1863 г. у Беларусі

1 Актывізацыя грамадскага жыцця напярэдадні паўстання.

2 К. Каліноўскі. “Мужыцкая праўда”.

3 Ход паўстання. Тактыка “белых”.

4 Падаўленне паўстання і прычыны яго паражэння.

#### *Літаратура:*

Восстание в Литве и Белоруссии 1863–1864 гг.: материалы и документы. – М. : Наука, 1965.

Калиновский, К. Из печатного и рукописного наследия / К. Калиновский. – Минск: Беларусь, 1988.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Каліноўскі, К. За нашу вольнасць: Творы, дакументы / К. Калиновский. – Мінск: Міжнар. фонд «Бел. кнігазбор», 1999.

Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

Паўстанне 1863–1864 гг. у Польшчы, Беларусі, Літве і Украіне: гісторыя і памяць: зб. навук. арт. / уклад.: В.В. Яноўская, А.У. Унучак, А.Э. Фірыновіч;

рэдкал.: А.А. Каваленя [і інш.]; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т гісторыі. – Мінск: Беларус. навука, 2014.

Паўстанне 1863-1864 гг.: вядомыя і невядомыя крыніцы беларускіх архіваў / А. Э. Фірыновіч. – Мінск: Беларус. навука, 2013.

Самбук, С.М. Политика царизма в Белоруссии во второй половине XIX века / С.М.Самбук. – Минск: Наука и техника, 1980.

Шалькевич В.Ф. Кастусь Калиновский: Страницы биографии / В. Ф. Шалькевич. – Минск : Университетское, 1988.

### **Тэма 10.** Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі ў 60-90 гг. XIX ст.

1 Грамадская думка: асноўныя плыні і іх эвалюцыя.

2 Народніцкія гурткі і арганізацыі 70-80 гг. XIX ст.

3 Група “Гоман” і яе погляды на развіццё Беларусі.

4 Эвалюцыя рабочага руху і распаўсюджанне марксізму.

#### *Літаратура:*

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Публицистика белорусских народников. – Минск, Изд-во БГУ, 1993.

Біч, М.В. Беларускае адраджэнне ў XIX–пачатку XX ст. Гіст. асаблівасці, узаемаадносіны з інш. народамі / М.В. Біч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993

Бригадин, П.И. Эсеры в Беларуси (конец XIX в. – февраль 1917 г.) / П.И. Бригадин. – Минск: Згода, 1994.

Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

Соколова, М.А. Общественное движение на территории Беларуси (XIX – начало XX в.) / М.А.Соколова. – Минск: Беларус. навука, 2011

### **Тэма 11.** Фарміраванне беларускай нацыі

1 Этнічная тэрыторыя беларусаў, нацыянальны склад насельніцтва.

2 Фарміраванне агульных нацыянальных прыкмет беларускай нацыі.

3 Беларускі нацыянальны рух, яго самавызначэнне.

4 “Заходнерусізм” і яго прадстаўнікі

#### *Літаратура:*

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Документы и материалы по истории Белоруссии (1900–1917). Т. 3. – Минск, Изд-во АН БССР, 1953.

Біч, М.В. Беларускае адраджэнне ў XIX–пачатку XX ст. Гіст. асаблівасці, узаемаадносіны з інш. народамі / М.В. Біч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993

Бригадин, П.И. Эсеры в Беларуси (конец XIX в. – февраль 1917 г.) / П.И. Бригадин. – Минск: Згода, 1994.

Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

На шляху станаўлення беларускай нацыі: гістарыяграфічныя здабыткі і праблемы / В.В. Яноўская і інш.; навук. рэд. В.В. Яноўская. Мінск, 2011

Соколова, М.А. Общественное движение на территории Беларуси (XIX – начало XX в.) / М.А.Соколова. – Минск: Беларус. навука, 2011

Цьвікевіч А. «Западно-руссизм». Нарысы з гісторыі грамадскай мыслі на Беларусі ў XIX і пачатку XX в./ А.Цьвікевіч. – Мінск: Навука і тэхніка 1993.

## **Тэма 12.** Культура Беларусі ў 60-90 гг. XIX ст.

1 Асвета і палітыка ўрада ў галіне школьнай справы.

2 Навука і развіццё навуковага беларусазнаўства.

3 Развіццё мастацкай літаратуры.

4 Мастацтва і архітэктура Беларусі.

### *Літаратура:*

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Канфесіі на Беларусі (канец XVIII–XX ст.). / В.В.Грыгор'ева, У.М.Завальнюк, У.І.Навіцкі. – Мінск: ВП „Экаперспектыва“, 1998

Канфесійны фактар у сацыяльным развіцці Беларусі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / В.В. Яноўская. – Мінск : Беларуская навука, 2015.

Яноўская, В.В. Хрысціянская царква ў Беларусі 1864 – 1914 гг. / В.В. Яноўская, – Мінск: БДУ, 2002

## **Тэма 13.** Беларусь на мяжы XIX–XX ст. Эканамічная і нацыянальная палітыка царызму

1. Сацыяльны і нацыянальны склад насельніцтва Беларусі.

2. Развіццё капіталізму ў сельскай гаспадарцы. Стан і развіццё прамысловасці.

3. Грамадска-палітычнае жыццё Беларусі.



*Літаратура:*

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Документы и материалы по истории Белоруссии (1900–1917). Т. 3. – Минск, Изд-во АН БССР, 1953.

Бригадин, П.И. Эсеры в Беларуси (конец XIX в. – февраль 1917 г.) / П.И. Бригадин. – Минск: Згода, 1994.

Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

Каханоўскі, А. Г. Сацыяльная трансфармацыя беларускага грамадства (1861-1914 гг. ) / А. Г. Каханоўскі. Мінск : БДУ, 2013

“Наша Ніва” і беларускі нацыянальны рух (1906–1915 гг.) / А.У.Унучак. – Мінск: Беларуская навука, 2008.

Турук, Ф.Ф. Белорусское движение. Очерк истории национального и революционного движения белорусов / Предисл. А. Кавки. – Минск, 1994.

Унучак, А.У. «Наша ніва» і беларускі нацыянальны рух (1906 – 1917 гг.) / А.У. Унучак. – Мінск: Беларуская навука, 2008.

**Тэма 14. Рэвалюцыйныя падзеі 1905–1907 гг. у Беларусі**

1. Пачатак рэвалюцыі.
2. Маніфест 17 кастрычніка 1905 г. Адступленне рэвалюцыі.
3. Выбары ў I і II Дзяржаўныя думы Расіі. Трэцячэрвеньскі дзяржаўны пераварот 1907 г.
4. Беларускі нацыянальны рух у перыяд рэвалюцыі 1905—1907 гг.

*Літаратура:*

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Документы и материалы по истории Белоруссии (1900–1917). Т. 3. – Минск, Изд-во АН БССР, 1953.

Біч, М.В. Беларускае адраджэнне ў XIX–пачатку XX ст. Гіст. асаблівасці, узаемаадносіны з інш. народамі / М.В. Біч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993

Бригадин, П.И. Эсеры в Беларуси (конец XIX в. – февраль 1917 г.) / П.И. Бригадин. – Минск: Згода, 1994.

- Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.
- Забаўскі, М.М. Расійская Дзяржаўная дума ў лёсах Беларусі (1906—1917 гг.) / М. М. Забаўскі. – Мінск : БДПУ, 2008.
- Коршук, В.К. Политические партии: история и современность. Учеб.-метод. комплекс для студентов гуманитар. фак. / В.К. Коршук, И.Ф. Романовский, Е.А. Гребень. Минск, 2007.
- “Наша Ніва” і беларускі нацыянальны рух (1906–1915 гг.) / А.У.Унучак. – Мінск: Беларуская навука, 2008.
- Соколова, М.А. Общественное движение на территории Беларуси (XIX – начало XX в.) / М.А.Соколова. – Минск: Беларус. навука, 2011
- Турук, Ф.Ф. Белорусское движение. Очерк истории национального и революционного движения белорусов / Предисл. А. Кавки. – Минск, 1994.
- Унучак, А.У. «Наша ніва» і беларускі нацыянальны рух (1906 – 1917 гг.) / А.У. Унучак. – Мінск: Беларуская навука, 2008.

### **Тэма 15. Сталыпінскія рэформы**

1. Палітычная кар’ера П. А. Сталыпіна.
2. Асаблівасці рэалізацыі аграрнай рэформы ў Беларусі.
3. Правядзенне земскай рэформы ў беларускіх губернях.

#### *Літаратура:*

- Документы и материалы по истории Белоруссии (1900–1917). Т. 3. – Минск, Изд-во АН БССР, 1953.
- История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.
- Гісторыя Беларусі. У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.
- Гісторыя сялянства Беларусі. У 3 т. Т. 1. Гісторыя сялянства Беларусі ад старажытнасці да 1861 г. / Я.К. Анішчанка, Г.Я. Галенчанка, В.Ф. Голубеў [і інш.]; пад рэд. В.І. Мясешкі [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 1997. – 431 с.

### **Тэма 16. Эканамічнае развіццё і грамадска-палітычнае жыццё Беларусі ў 1907–1914 гг.**

1. Эканамічнае развіццё Беларусі.
2. Грамадска-палітычнае жыццё. Грамадска-палітычны рух у Беларусі ў час выбараў у III і IV Дзяржаўныя думы.
3. Беларускі нацыянальна-вызваленчы рух.

#### *Літаратура:*

Документы и материалы по истории Белоруссии (1900–1917). Т. 3. – Минск, Изд-во АН БССР, 1953.

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Біч, М.В. Беларускае адраджэнне ў XIX–пачатку XX ст. Гіст. асаблівасці, узаемаадносіны з інш. народамі / М.В. Біч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993

Бригадин, П.И. Эсеры в Беларуси (конец XIX в. – февраль 1917 г.) / П.И. Бригадин. – Минск: Згода, 1994.

Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

Забаўскі, М.М. Расійская Дзяржаўная дума ў лёсах Беларусі (1906—1917 гг.) / М. М. Забаўскі. – Мінск : БДПУ, 2008.

Коршук, В.К. Политические партии: история и современность. Учеб.-метод. комплекс для студентов гуманитар. фак. / В.К. Коршук, И.Ф. Романовский, Е.А. Гребень. Минск, 2007.

“Наша Ніва” і беларускі нацыянальны рух (1906–1915 гг.) / А.У.Унучак. – Мінск: Беларуская навука, 2008.

Соколова, М.А. Общественное движение на территории Беларуси (XIX – начало XX в.) / М.А.Соколова. – Минск: Беларус. навука, 2011

Турук, Ф.Ф. Белорусское движение. Очерк истории национального и революционного движения белорусов / Предисл. А. Кавки. – Минск, 1994.

Унучак, А.У. «Наша ніва» і беларускі нацыянальны рух (1906 – 1917 гг.) / А.У. Унучак. – Мінск: Беларуская навука, 2008.

### **Тэма 17.** Беларусь у гады Першай сусветнай вайны.

1. Прычыны і пачатак вайны. Ваенныя дзеянні на германска-расійскім (Усходнім) фронце ў 1914—1916 гг.
2. Становішча на неакупіраванай тэрыторыі Беларусі.
3. Палітыка нямецкай акупацыйнай адміністрацыі.
4. Беларускі нацыянальны рух у гады вайны.

#### *Літаратура:*

Документы и материалы по истории Белоруссии (1900–1917). Т. 3. – Минск, Изд-во АН БССР, 1953.

История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И. Н. Кузнецов, В. Г. Мазец. – Минск: Амалфея, 2000.

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 4. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М.В. Біч [і інш.]; Рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: Экаперспектыва, 2005. – 519 с.

Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772–1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2018.

Смолянінов, М.М. Беларусь в Первой мировой войне 1914 – 1918 гг. / М.М. Смолянінов. – Мінск: Беларуская навука, 2014.

Турук, Ф.Ф. Белорусское движение. Очерк истории национального и революционного движения белорусов / Предисл. А. Кавки. – Мінск, 1994.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ